

10. DÁVID ÉS GÓLIÁT

(1Sám 17,26–58)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

BARTA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

Jubileumi Kommentár, Budapest

JAGERSMA, H., Izráel története az ószövetségi korban, Budapest 1991.

[http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-](http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/goliat/ch/67bfed2a76d0ff3ec8f1a4c25d2ca4f0/)

[bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/goliat/ch/67bfed2a76d0ff3ec8f1a4c25d2ca4f0](http://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/goliat/ch/67bfed2a76d0ff3ec8f1a4c25d2ca4f0/)
)

Dávid egész életében kiemelkedő képességű, bátor harcos volt. Valamennyi győzelme közül azonban mégis a legemlékezetesebb a filiszteus Góliáttal szemben aratott győzelme. Katonai tapasztalat és valódi fegyverzet nélkül győzte le ellenfelét, annak fizikai és katonai fölénye ellenére. Itt mutatkozott meg először Dávid életében Isten erejének a jelenléte. Ez a győzelem jelentős volt Dávid jövője szempontjából is. A siker után nagy változások következtek be az életében. Az állattenyésztő fiúból a királyi udvar katonája lett. A győzelem pedig rámutatott Izráel Istenére, aki a győzelmet adja.

Konfliktus a filiszteusok és az izráéliek között

A filiszteus nép ugyanabban az időben jelent meg Kánaánban, mint Isten népe (Kr. e. 12. sz.). A konfliktus onnan eredt, hogy mind a két nép ugyanazon a területen szándékozott letelepedni. A filiszteusok végül a Földközi-tenger partján alakították ki az öt városból álló birodalmi szövetségüket. Világbirodalmaknak kiszolgáltatta nem sok befolyásuk volt a politikára. A bírák korában kezdtek fontos szerepet játszani a Bibliában. Sámson történetében jelentek meg először Izráel ellenségeiként. Korabeli gondolkodás szerint két nép közötti harc mindig a két nép Istene (istene) közötti harc kifejeződése is volt. Az a nép győz egy harcban, amelynek az istene erősebb. Amikor egy összecsapás után a filiszteusok zsákmányként elvitték magukkal a szövetség ládáját (Isten jelenlétének a szimbólumát), úgy tűnt, mintha legyőzte volna a filiszteusok istene az élő Istent. De amikor a szövetségládája közelében a bálványiszobor megsemmisült, a bálványimádó népet pedig csapások érték, bebizonyosodott, hogy mégis Isten az erős (1Sámuel 4).

Az izráeli honfoglalás utáni időben a filiszteusok lettek Isten népének legfőbb ellenségei, akik igyekeztek mindent megtenni az egységes királyság ellen. A filiszteusokkal való küzdelem legnagyobb részben Saul uralma alatt zajlott.

A küzdelem jelenetei:

1. Kihívás a harcra (1Sám 17,1–11)

A filiszteus harcos, Góliát, félelmet kelt. A félelemkeltés eszközei: magas termete (3,25 m), fegyverzete (részletesen leírja a Biblia), kiabálása, gúnyolódása, kitartása. Úgy provokálta harcra az izráélieket, hogy a számukra legféltettebbet és legszentebbet bántotta meg: Istent (1Sám 17,43). Magabiztos, azt hiszi, hogy ő egyedül képes az egész népe helyett győzelmet aratni. A fizikai erőfölényében bízott. Isten népe hitt a megfélemlítésnek. Megijedtek.

2. Dávid tanúja a gúnyolódásnak (1Sám 17,12–31)

Dávid másként reagált, mint a nép. Nem ijedt meg, hanem felháborodott a gúnyolódó szemtelenségén. Mindenki rettegve és feszülten várta, hogy mi következik. Csak a legkisebb fiú, Dávid volt bátor. Sejthető volt, hogy valamit forgat a fejében, mert a jutalomról kérdezett. Hadrendben várakozott Dávid három bátyja. Ők sem bíztak Dávid erejében, szájhősnek tartották. Senki sem tudta elképzelni, hogy Dávid egy ilyen helyzetből győztesen kerülhessen ki. Saulhoz is eljutott a híre Dávid felháborodásának. Mindenki csak emberi szinten értelmezte ezt a helyzetet.

3. Dávid szándéka (1Sám 17,32–40)

Dávid Isten ügyében gerjedt haragra. Jelentkezett Saulnál a harcra. Saul sem látott semmi esélyt arra, hogy Dávid győzhessen, ám ellenvetéseire Dávid a pásztori tapasztalataival érvelt. Ez kicsit nevenségesnek tűnt ebben a helyzetben. Egy érv van, aminek engedhetett Isten népének a királya: Isten erejével indul Dávid harcra. Mert ő így akarta legyőzni a filiszteust, nem a parittyájában, hanem egyedül a minden hatalmat birtokló Úr erejében bízva. Saul harci öltözetét éppen ezért nem fogadta el. Mindent el kell hagyni, ami utalna a majdani győzelem emberi hozzájárulására. Isten győzelme készülődött.

4. Góliát gúnyolódása (1Sám 17,41–47)

Hihetetlen önbizalommal és öntudattal kezdte gúnyolni Góliát Dávidot. Próbálta a szavaival megfélemlíteni. De Dávid bátran válaszolt, Isten nevében indult a harcra, és megpróbétálta Góliát halálát. Nem a maga tapasztalatára és erejére hivatkozott, hanem egy olyan erőre, aki nála, és a filiszteusnál is sokkal nagyobb.

5. Dávid győzelme (1Sám 17,48–53)

Valójában csoda történik, hiszen Dávid egy lövéssel győzi le Góliátot. A győzelem hatására a filiszteusok pánikba estek, megfutamodtak. És ekkor az izráeli sereg harcra indult. Legyőzte a filiszteusokat.

6. Dávid Saul elé kerül (1Sám 17,54–58)

A történet azzal zárul, hogy Dávid a királyi udvarba került. Dávid és Góliát harcában Dávid győzelmének nem az a jelentősége, hogy egy gyengébb legyőzte bölcsességgel vagy furfanggal a nála kategóriákkal erősebb ellenfelet. Ebben a küzdelemben, amit Dávid és Góliát folytatott, valójában Isten küzdött meg a bálványokkal, és bizonyította be hatalmát. Ennek a küzdelemnek nem elsősorban a filiszteusok számára volt nagy tanulsága, hiszen ők továbbra is imádták a saját bálványaikat. Isten népe ismét megbizonyosodhatott arról, hogy Isten mellettük van, erejével támogatja őket. Ezért is van jelentősége annak, hogy ekkora különbség volt az erőviszonyok között. Így láthatta Isten népe, hogy a győzelmet Isten adja.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A negyedikesekek által jól ismert és kedvelt bibliai történet a bennünk élő Góliátokra irányítja a figyelmet. A mai gyermekek a szó eredeti értelmében nem ismerik a háborút, harcot, de a mindennapokban megannyi győztes-vesztes szituációt élnek át. A családi viták, harcok szülőkkel, testvérekkel, osztálytársak közti rivalizálás, tanárokkal való rossz kapcsolat, intés, feddés, megszégyenítés mind a történethez kapcsolható.

A negyedikesek gyermek ebben a szituációkban vagy konfrontatív, vagy megadó legyőzési stratégiákat használ személyiségének megfelelően. Mindkettő ugyanúgy lehet vesztes kimenetelű. A harc ráadásul két vagy több személy között zajlik.

A tanóra célja a szemléletformálás. „Nem test és vér ellen van hadakozásunk”. Nem egymással, hanem a bennünk és köztünk lévő romboló erők felett kell győznünk. Ebben kérhetjük az élő Isten, a Szentlélek segítségét és jelenlétét.

A negyedikes gyermek már tapasztalja magában is azokat a negatív erőket (féltékenység, irigység, lustaság, rosszindulat, haragtartás, engedetlenség, stb.), amelyek felett győznünk kell, Góliátoknak nevezhetjük. Ezek ellen leginkább a pozitív erők táplálásával, támogatásával győzhetünk. Ennek a szemléletnek a kialakítását végezhetjük el az órán. A tankönyvben található kavicsokon ezekre találhatnak alternatívákat.

MINIMUM	OPTIMUM
<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásokban és beszélgetésekben. • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani Dávid és Góliát történetét a tankönyvi képek és szöveg alapján. ○ Tudja segítséggel jellemezni Dávid személyiségét. ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: Sámuel első könyve 17,37. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban és beszélgetésekben. • A korosztályi és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan elmondani Dávid és Góliát történetét a tankönyvi képek és szöveg alapján. ○ Tudja jellemezni Dávid és Góliát személyiségét, és fogalmazza meg az ok-okozati összefüggéseket az események kimenetele szempontjából. ○ Tudja értelmezni és tanulja meg a lecke Igéjét: Sámuel első könyve 17,37.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten a mi segítségünk

Kognitív cél: Dávid történetén keresztül ismerjék fel a tanulók, hogy az élő Isten segíthet győzelemre.

Affektív cél: Az Istenre hagyatkozás pozitív attitűdjének megerősítése.

Pragmatikus cél: Lehetőséget teremteni az órán, hogy a gyermekek Istenhez forduljanak a hétköznapi harcaikban győzelemért.

Óra fő része	Javaslatok	Tan eszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Góliát és én Vigyünk be az órára mérőszalagot, mérleget, végezzünk számításokat, és jelenítsük meg a munkafüzet 1. feladata alapján!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milyen magas volt Góliát? • Milyen súlyos volt a páncélja? Hány gyermek súlya adja ki? 	<p>Eszköz: mérőszalag (5 m), mérleg</p> <p>Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFGY 11. lecke 1. (34. o.) MFEI 11/A lecke 1. (41. o.)</p>

<p>Feldolgozási javaslat, munkáltatás</p>	<p>Dávid és Góliát – Történetmondás Vigyünk be egy követ Dávid tarisznyájából! Mutassuk be a gyermekeknek! Meséljük el a már jól ismert történetet a kő szemszögéből! Ezzel azoknak a gyermekeknek a figyelmét is lekötjük, akik amúgy már unják ezt a bibliai történetet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kő élete, helye, társai, mielőtt Dávid a tarisznyájába tette. • Fordulat: társaival együtt egy pásztorfiú tarisznyájába került. • A kövek beszélgetése a tarisznyában, hogy ki mit hallott korábban Dávidról, és ki mit tud a feladatról, a filiszteusok támadásáról, Góliátról. • Dávid és Saul beszélgetése a páncél kapcsán, amit a kő kihallgat. – Aranymondás • Kinn a csatatéren • A végzetes parittyadobás, a kő dicsősége, aki legyőzte Góliátot <p>Beszélgetés a történetmondáshoz feltett kérdésről, az aranymondásról</p> <p>A történet elmélyítése kézművességgel Osszunk ki minden gyermeknek egy kavicsot, amire rá is írhatják az egyik oldalára a HIT szócskát!</p> <p>A történet üzenetének a személyes élettel való összekapcsolása a TK illusztrációja és Feladattár segítségével. A beszélgetés végén válasszon minden gyermek egy kavicsot a TK ábrájáról, és írja fel az adott szót/erősséget a saját kavicsának a másik oldalára! Hit által, Isten Lelkével növekedhet bennünk ez a tulajdonság, ez a Lelki ajándék, amellyel legyőzhetjük a bennünk lévő Góliátokat.</p>	<p>TK 11. lecke (26. o.)</p> <p>Történetmondás közbeni aktivitás: Mi volt Dávid erőssége? Mit lehetne erre a köre írni? Mivel győzte le igazából Dávid az óriást?</p> <p>Javaslat: A történetmondás közben hangsúlyozzuk többször Dávid hitét! Hitt Istenben. A kavicsra ezt írhatnánk.</p> <p>Kapcsolódó munkafüzet feladat: MFGY 11. lecke 2. (34. o.) MFEI 11/A lecke 2. (41. o.)</p> <p>Eszköz: annyi darab kavics, ahányan vannak az osztályban, filcek</p> <p>TK 11. lecke Feladattár (27. o.)</p> <p>Javaslat: Az óra végén adjunk teret a személyes imádságnak, amelyben a kavicson szereplő ajándékokért imádkozhatnak a tanulók. Engedjük, hogy közben kezükbe vehessék a kavicsot, azzal együtt fogalmazhassák meg kérésüket!</p>
<p>Aranymondások</p>	<p><i>„Az Úr, aki megmentett engem az oroslán és a medve karmától, meg fog menteni ennek a filiszteusnak a kezéből is.”</i> (1Sám 17,37)</p>	
<p>Énekjavaslat</p>	<p>4. Páncélba bújt (TK 75. o.)</p>	

(alternatívák)	RÉ: 35. zsolt.1. verse – Perelj, Uram, perlőimmal BS: 143. Végtelen irgalmú- 1.8. verse	
Házi feladat	MFGY 11. lecke 4. (35. o.) MFEI 11/A lecke 4. (42. o.)	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 26-27. oldal

A képen látható:

- Szemléltető rajz: Góliát rajza
- Dávid, amint a parittyájával dobásra készül
- Rajz: kavicsok, rajtuk tulajdonságok, parittyá

A szöveg:

- Olvasmány: Dávid és Góliát története

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

A képek:

- Olvassátok el a lecke címét! Nézzétek meg az ábrákat az oldalon! Válasszátok ki, melyik rajz ábrázolja Góliátot! Milyennek látjátok? Milyen az öltözéke, fegyverzete? Milyen az arckifejezése? Mit fejez ki a kézmozdulata?
- Figyeljétek meg Dávidot is! Milyen az öltözéke? Hasonlítsd össze a Góliát öltözékével! Mi a különbség? Mire következtetsz ebből?
- Mit tart a kezében Dávid? Mire készül?
- Olvasd el a kavicsokra írt szavakat! Gondolkozz ez azon, hogy ezek közül mi jellemző rád! Miért jó, hogy rendelkezel ezekkel a tulajdonságokkal?
- Mit jelent a címben „a bennünk és körülöttünk lévő „Góliátok”? Mire gondolhatunk? Milyenek lehetnek ezek a tulajdonságaink? Mondj rá példákat! Hogyan tudod legyőzni ezeket?

A szöveg:

- Kik voltak a filiszteusok? Mi volt jellemző rájuk? Ki volt a történetben a képviselőjük?
- Milyen ember volt Góliát? Miért szidta a zsidó népet és az ő Istenüket?
- Mit tettek erre az izráeliek?
- Ki volt Dávid? Ki volt az édesapja? Hány testvére volt? Mivel foglalkozott?
- Mire vállalkozott Dávid? Hogyan akart segíteni a király rajta?
- Végül mivel győzte le az óriást? Ki segítette őt győzelemre?
- Mit éreztek az izráeliek a győzelem után? Mi történt a filiszteusokkal?

- Adj hálát Istennek minden sikeredért, győzelmedért! Most magadban mondj egy hálaadó imát!

Beszélgéspontok az aranymondáshoz:

„Az Úr, aki megmentett engem az oroslán és a medve karmától, meg menteni ennek a filiszteusnak a kezéből is.”

- Ki mondta ezt a mondatot?
- Tudsz-e valamit arról, hogy Dávidot megmentette az Úr az oroslán és a medve karmaitól? Mondd el a többieknek!
- Dávid hitt Istenben és bízott benne. Mondj példát hitre és bizalomra a saját életedből!

1. Bibliai mértékegységek. Ismerkedjünk a bibliai mértékegységekkel! Az alábbi oldal eligazítást adhat nekünk. Készítsünk memóriakártyát! Az egyik legyen a bibliai mértékegység, mellette egy rajz, mely kifejezi, hogy súly, űrmérték, vagy hosszmérték! A párján legyen az általunk használt megfelelője!

http://igemorzsa.hu/szent_biblia/mertekek/mertekek.html

2. Parittyakészítés

Készítsünk parittyát az alábbi módon! Helyezhetünk bele aranymondásos papírral körbevett papírgalacsint.

3. A legkisebb királyfi – legkisebb királylány. Készítsünk két tablót! Az egyik közepére rajzoljunk/ragasszunk egy mesefigurát a legkisebb királyfiról, a másikra a legkisebb királylányról! A tabló aljára gyűjtsék össze a lányok és fiúk külön az általuk ismert népmesék alapján a megpróbáltatásokat, a tabló középső részére mindazt, ami által győzedelmeskednek a próbákban, a felső sávra pedig gyűjtsék össze a mesékben szereplő jutalmakat, amiket kapnak hűségük, bátorságuk, odaszántságuk miatt!

Ezzel a közös munkáltatással aktivizálhatjuk a gyermekekben mindazokat a tudattalan lenyomatokat, amelyeket a mesék hordoznak magukban, és amelyek a gyermekek sajátjai még az óvodás és kisiskolás korból.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

1. feladat: Góliát 378,25 cm magas, páncélja 57 kilogramm volt.

2. feladat: A helyes kavicsok sorrendben: Úr; megmentett; medve; filiszteusnak; kezéből.

4. feladat:

							F
							I
K	R	O	K	O	D	I	L
Ö							I
N							S
Y				S			Z
Ö	G	Ó	L	I	Á	T	
K				N			E
				G			U
							S

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT – EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRAJÁRA

Fő hangsúly: Isten a mi segítségünk

Kognitív cél: Dávid történetén keresztül ismerjék fel a tanulók, hogy csak az élő Isten segíthet győzelemre.

Affektív cél: Az Istenre hagyatkozás pozitív attitűdjének megerősítése.

Pragmatikus cél: Lehetőséget teremteni a ráhagyatkozás pozitív átélésre az órán.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Történetmondás – ismétlés kavicsal a kézben Vigyük be erre az órára is a múlt órán használt kavicsot Dávid tarisznyájából! Mondjuk el a hittan csoporttal közösen a történetet úgy, hogy elindítjuk a kavicsot az egyik tanulónál! Ő elkezdí a történetet ugyanúgy a kavics nevében, ahogy mi mondtuk. Egészen odáig kell mondania, míg bele tudja fogalmazni a kavicson szereplő HIT szót a mondandóba. Utána tovább- adja, és megy tovább az elbeszélés.	Eszköz: kavics HIT felirattal
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	Dávid imádsága harc idején – 27. zsoltár feldolgozása a munkafüzetben. Közös zsoltár a hittan csoport számára nehézség idejére Végezzék el a padtársak a munkafüzet 2. feladatát! A megszületett imádságokat írják le egy-egy kiosztott lapra! Álljuk körbe ezeket a lapokat, és próbáljunk meg ezek	MFEI 11/B lecke 1. (43. o.) MFEI 11/B lecke 2. (43. o.)

	összeillesztésével egy közös zsoltárt megformálni! Olvassuk fel egybe az óra végén ezt a közös imádságot!	
Aranymondások	„Az Úr, aki megmentett engem az oroslán és a medve karmától, meg fog menteni ennek a filiszteusnak a kezéből is.” (1Sám 17,37)	
Énekjavaslat (alternatívák)	4. Páncélba bújt (TK 75. o.) RÉ: 35. zsolt.1. verse – Perelj, Uram, perlőimmal BS: 143. Végtelen irgalmú – 1.8. verse	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK:

1. Zsoltárok – dicséreték. Gyűjtsük össze a csoporttal azokat a gyermekek által ismert énekeket, dicséreteket, amelyek ugyancsak bátorítóak lehetnek nehézség idején, amelyek a hitre, győzelemre, kitartásra buzdítanak!